

عملکرد بورس منطقه‌ای استان فارس

فرانک دهقان*

استان فارس با توجه به دسترسی به آبیای خلیج فارس و ارتباط خاص با کشورهای شیخ‌نشین حاشیه خلیج فارس از مهمترین استانهای کشور از نظر ارتباط تجاری، حجم نقدینگی و مبادلات مالی محسوب می‌شود. طبق آخرین آمار، میزان سپرده‌های بانکهای استان ۴۱۲۸ میلیارد ریال بوده است. تا پایان سال ۱۳۸۵، ۳۴ ماه از فعالیت بورس منطقه‌ای فارس می‌گذرد. استقبال مردم از حضور بورس در استان و موفقیت‌های نسبی در زمینه جذب سرمایه و فرهنگ‌سازی، نشان‌دهنده استعداد بالقوه استان و علاقه مردم به بازار سرمایه بوده است.

تعداد شرکتهای بورسی استان در سال مذکور، ۲۲ شرکت می‌باشد که حدود ۵ درصد از شرکتهای بورسی کشور است. ارزش بازار شرکتهای پذیرفته شده در بورس فارس نیز در حدود ۶ درصد از ارزش جاری کل کشور را به خود اختصاص داده است. در سال ۱۳۸۳، با شروع به کار بورس منطقه‌ای فارس، ۱۷ کارگزار فعال به انجام امور مربوط به داد و ستد سهام پرداختند. این تعداد در سال ۱۳۸۴ به ۲۲ کارگزار افزایش یافت. در سال ۱۳۸۵ نیز کل معاملات توسط ۱۸ کارگزار فعال مستقر در تالار شیراز انجام پذیرفت. نسبت ارزش بازار سهام به محصول ناخالص داخلی که نشان‌دهنده جایگاه بورس منطقه‌ای در اقتصاد استان است نیز با رشد ۱۳۸۲ درصدی از ۱۱ درصد در سال ۱۳۸۴ به ۲۰ درصد در سال ۱۳۸۵ رسیده است که این امر بهبود موقعیت بازار سرمایه در استان می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: بورس منطقه‌ای فارس، سهام، ارزش معاملات.

۱. مقدمه

شکی نیست که در قالب ابزار و ساز و کار سیاست‌های مالی و پولی، توجه به بازار بورس اوراق بهادار و گسترش آن در تمامی ابعاد این نهاد از اهمیت خاصی برخوردار است و به‌طور قطع وجود بازاری رسمی و دائمی که در آن خرید و فروش سهام با قوانینی ویژه و در خدمت اهداف توسعه اقتصادی صورت گیرد، از ضروریات اقتصای-پولی جامعه، به‌ویژه از دید گسترش سهامداری و تعمیم مالکیت افراد کشور در واحدهای تولیدی است. در حال حاضر نهاد بورس در کشور ما با بیش از

* کارشناس اقتصادی سازمان امور اقتصادی و دارایی استان فارس

۴۰۰ شرکت بزرگ اقتصادی و ارزش بیش از ۳۶ میلیارد دلار به یکی از مهم‌ترین مراکز اقتصادی کشور تبدیل شده و نوسانات آن یکی از فاکتورهای مهم سرمایه‌گذاری به شمار می‌رود. تا پایان سال ۱۳۸۵ از فعالیت بورس منطقه‌ای فارس ۳۴ ماه می‌گذرد. استقبال مردم از حضور بورس در استان و موفقیت‌های نسبی در زمینه جذب سرمایه و فرهنگ‌سازی، نشان‌دهنده استعداد بالقوه استان و علاقه مردم به بازار سرمایه بوده است. استان فارس با توجه به دسترسی به آبهای خلیج فارس و ارتباط خاص با کشورهای شیخ‌نشین حاشیه خلیج فارس از مهم‌ترین استانهای کشور از نظر ارتباط تجاری، حجم نقدینگی و مبادلات مالی محسوب می‌شود. طبق آخرین آمار، میزان سپرده‌های بانکهای استان ۴۱۲۸ میلیارد ریال بوده است.

بیشترین فعالیت استان، کشاورزی است و در بسیاری از محصولات دارای مقام اول تا سوم کشور است. دومین فعالیت استان در زمینه خدمات و تجارت است و به دلیل ویژگی این بخش از نظر بازدهی سریع و کوتاهی دوره گردش سرمایه، علاقه مردم به سرمایه‌گذاری در بخش صنعت چندان زیاد نیست. با حضور بازار سرمایه در استان و گردآوری سرمایه‌های سرگردان مردم، از فعالیتهای غیرتولیدی نظیر واسطه‌گری کاسته شده و تولید و اشتغال افزایش می‌یابد.

۲. تاریخچه بورس

واژه بورس از نام خانوادگی شخصی به نام "واندر بورس" اخذ شده که در اوایل قرن پانزدهم در بلژیک زندگی می‌کرد و صرافان شهر در مقابل خانه او به داد و ستد کالا و پول می‌پرداختند. نخستین بورس اوراق بهادار جهان در سال ۱۴۶۰ میلادی در بلژیک به وجود آمد. پس از آن در قرن هجدهم بورس‌هایی در کشورهای انگلستان، فرانسه و هلند شکل گرفت، در شرایطی که اقتصاد کشور نوپای آمریکا به شدت تحت کنترل بریتانیا قرار داشت. تا اینکه اولین بازار حراج غیررسمی در سال ۱۷۵۲ در نیویورک تأسیس و در سال ۱۷۹۲ با امضای قرارداد بین کارگزاران، بورس اوراق بهادار نیویورک به طور رسمی معرفی گردید، نهادی که بی شک قلب اقتصاد جهان در آن می‌تپد.

به دنبال تحولات اقتصادی و اجتماعی دهه ۱۳۴۰ و با توجه به ارتباط گسترده سیاسی و اقتصادی ایران آن دوره با نظام اقتصادی غربی، بورس ایران به عنوان یکی از ابزارهای راهبردی وابسته به غرب متولد شد. به این ترتیب در سال ۱۳۴۵ قانون و مقررات تشکیل بورس اوراق بهادار تهران تهیه و لایحه مربوط به آن در سال ۱۳۴۶ تصویب شد. با ورود سهام بانک صنعت و معدن و نفت پارس با ۲/۶ میلیارد ریال سرمایه، فعالیت بورس آغاز شد و تا سال ۱۳۵۷ تعداد شرکتهای پذیرفته شده به ۱۰۵ شرکت رسید. پس از دوران جنگ، بورس اوراق بهادار تهران فعالیت مجدد خود را از آبان ۱۳۶۸ آغاز کرد. طی سالهای اخیر روند توسعه بازار سرمایه به طور جدی دنبال شده

۱۷ عملکرد بورس منطقه‌ای استان فارس

است به طوری که تدوین استانداردهای حسابداری و بهبود نظام اطلاع‌رسانی، بستری مناسب برای جذب پس‌اندازهای سرمایه‌گذاران بخش خصوصی فراهم کرده است.

۳. ضرورت گسترش بازارهای مالی

در دنیایی که اطلاعات ما ناقص و نامتقارن است، برای هر معامله، هزینه‌ای وجود دارد به گونه‌ای که در برخی موارد شاهد صورت نگرفتن بسیاری از مبادلات و معاملات به‌خاطر هزینه‌های بالای آن هستیم. در چنین جهانی نهادهای واسطه مالی و پولی نقش اساسی در زندگی روزمره افراد و بنگاههای اقتصادی ایفا می‌کنند. این واسطه‌ها می‌توانند نقصها و نبود تقارن را در بازار کاهش و در نتیجه امکان برقراری معاملات را تسهیل کنند.

در حالی که اقتصاددانان بر نقش بازارهای مالی بر توسعه اقتصادی تأکید می‌کنند، تحقیقات کاربردی انجام شده برای کشورهای مختلف نتایج متفاوتی را نشان می‌دهد. این نتایج متأثر از ساختار اقتصادی کشورها، معیارهای به کار گرفته شده برای اندازه‌گیری توسعه بازارهای مالی و روشهای استفاده شده برای بررسی این ارتباط بوده است. یکی از علل به وجود آمدن واسطه‌های مالی، استفاده از منافع ناشی از اقتصاد بازده به مقیاس است. از علل دیگر نیاز به واسطه مالی را می‌توان وجود هزینه معاملاتی، نبود تقارن در بین توزیع اطلاعات بین نهادها و افراد و زندگی در جهان غیرقابل پیش‌بینی و نامطمئن دانست، بنابراین واسطه‌های مالی این مشکلات را کاهش داده و منابع را به صورت بهتری تخصیص می‌دهند.

در حال حاضر بورس اوراق بهادار در اقتصاد، بارزترین واسطه مالی در بازار سرمایه محسوب می‌شود. توجه بیشتر به شرکتها و کارخانه‌های داخلی، تأمین سرمایه و نظارت بر عملکرد آنها و در پی آن پاسخگو کردن مدیران شرکتها در برابر سهامداران و نیز تخصیص بهینه منابع از مهم‌ترین علل گسترش جغرافیایی بورس در راستای ارتقای فرهنگ سهامداری به عنوان یکی از ضروریات بازار سرمایه ایران شناخته شده است.

۴. تالارهای منطقه‌ای

به منظور رونق بیشتر بازار سرمایه و دسترسی همگان به این بازار گسترش جغرافیایی بورس با تأسیس تالارهای بورس منطقه‌ای خراسان، آذربایجان شرقی و اصفهان در سال ۱۳۸۲ آغاز شد. در سال ۱۳۸۳ با افتتاح تالارهای منطقه‌ای اردبیل، ارومیه، اهواز، رشت، زاهدان، زنجان، ساری، شیراز، کرج، کرمان و یزد تعداد تالارهای منطقه‌ای فعال به ۱۴ تالار افزایش یافت. مجموع مبادلات انجام شده در تالارهای منطقه‌ای در این سال حدود ۳۰۳۳ میلیون سهم و حق تقدم به ارزش ۱۸۹۴۹ میلیارد ریال بوده که سهم تالار شیراز در این میان ۷/۷ درصد و در رتبه ششم قرار گرفته است.

در سال ۱۳۸۴ با افتتاح تالارهای منطقه‌ای کیش، همدان، قزوین، قم، سمنان، کرمانشاه و بندرعباس تعداد تالارهای منطقه‌ای به ۲۱ تالار رسید. حجم خرید و فروش این تالارها در سال ۱۳۸۴ معادل ۵۹۱۹/۸ میلیون سهم به ارزش ۳۲۶۴۴ میلیارد ریال بوده و تالار منطقه‌ای فارس با ۷/۸ درصد از کل ارزش داد و ستد شده در مکان پنجم قرار داشته است. با آغاز به کار تالار منطقه‌ای اراک در سال ۱۳۸۵ مجموع کل تالارهای منطقه‌ای در این سال به ۲۲ تالار رسید. تالار شیراز در سال ۱۳۸۵ جایگاه دوم ارزش سهام مبادله شده را بین تالارهای منطقه‌ای به خود اختصاص داده است. فعالیت تمام بورسهای منطقه‌ای در یک راستا قرار دارد. در این بورسها با در اختیار گذاشتن اطلاعات مورد نیاز بستر مناسبی را برای ایجاد فرهنگ بازار سرمایه در این مناطق فراهم شده است. در بورسهای منطقه‌ای یک حرکت همزمان برای گسترش بازار سرمایه و ارتقای مفهوم آن شروع شده که به مرور زمان جایگاه خود را در بازار سرمایه کشور پیدا خواهند کرد.

۵. تالار بورس منطقه‌ای فارس

در راستای اجرای برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، بورس منطقه‌ای فارس به عنوان چهارمین تالار منطقه‌ای در تاریخ دوم خرداد ۱۳۸۳ با اجاره بخشی از ساختمان شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران آغاز به فعالیت کرد. در این مجموعه هفت نفر پرسنل سازمان بورس، سه نفر فن آوری اطلاعات و دو نفر نگهبان اشتغال دارند که در مجموع ۱۲ نفر عضو فعال این مجموعه را تشکیل می‌دهند. تعداد شرکتهای بورسی استان ۲۲ شرکت معادل حدود پنج درصد از شرکتهای بورسی کشور است. ارزش بازار شرکتهای پذیرفته شده در بورس فارس نیز در حدود شش درصد از ارزش جاری کل کشور را به خود اختصاص داده است.

در بورس منطقه‌ای فارس نیز مانند سایر مناطق، خدماتی نظیر اجرای دستور خرید و فروش سهام توسط ۱۸ کارگزار، اشاعه فرهنگ سهامداری و برگزاری دوره‌های آموزشی برای تمام متقاضیان، فراهم کردن امکان بازدیدهای گروهی، پاسخ‌دهی تلفنی و حضوری به سهامداران و اطلاع‌رسانی وضع شرکتهای، رسیدگی به شکایت سهامداران از کارگزارها و شرکتهای، نظارت بر انجام معاملات، بازرسی از شرکتهای کارگزاری، گزارش دهی به شرکتهای متقاضی پذیرش و سایر خدمات حقوقی و وکالتی سهامداران انجام می‌شود.

۵-۱. حجم معاملات سهام

بررسی حجم معاملات انجام شده در بورس منطقه‌ای فارس از ابتدا تاکنون نشان می‌دهد که طی ۲۳۹ روز فعالیت در سال ۱۳۸۵، معادل ۱۳۷۸ میلیون سهم، حق تقدم و اوراق مشارکت مورد داد و ستد قرار گرفته است که نسبت به سال ۱۳۸۴، حدود ۷۳ درصد رشد داشته است. در سال ۱۳۸۴

عملکرد بورس منطقه‌ای استان فارس ۱۹

به‌رغم محدودیت و مشکلاتی که به سقوط ناگهانی شاخص بورس در نیمه دوم سال انجامید، با خرید و فروش ۷۹۵ میلیون سهم، حجم معاملات نسبت به ۱۰ ماهه سال ۱۳۸۳ معادل ۳/۳ برابر شد.

۲-۵. ارزش مبادلات سهام

بررسی ارزش مبادلات انجام‌شده در بورس منطقه‌ای فارس نشان‌دهنده آن است که در سال ۱۳۸۵ ارزش سهام معامله شده حدود ۴۹۰۰ میلیارد ریال بوده و از این نظر در بین تالارهای منطقه‌ای جایگاه دوم را دارد. ارزش سهام داد و ستد شده در سال ۱۳۸۵ نسبت به سال پیش از آن ۹۱ درصد افزایش یافته است. در سال ۱۳۸۴ نیز ارزش سهام معادل ۲۵۵۸ میلیارد ریال بوده که نسبت به ۱۰ ماه فعالیت بورس در سال ۱۳۸۳ معادل ۷۵ درصد فزونی یافته است.

۳-۵. سهم خرید سهام از کل مبادلات

بررسی ترکیب معاملات انجام شده نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۵ معادل ۲۴ درصد از مبادلات مربوط به خرید و ۷۶ درصد مربوط به فروش است. این ترکیب برای سال ۱۳۸۴ اندکی متفاوت است به طوری که ۳۰ درصد از مبادلات را خرید و ۷۰ درصد را فروش تشکیل داده است.

۴-۵. کدهای معاملاتی ایجاد شده

با آغاز به کار بورس منطقه‌ای فارس در سال ۱۳۸۳ تا پایان آن سال ۵۶۱۳ کد معاملاتی ایجاد شد. در سال ۱۳۸۴ نیز ۴۶۷۰ کد ایجاد شده است. در سال ۱۳۸۵ تعداد ۱۶۷۵ نفر از معامله‌گران سهامدار جدید بوده‌اند که این تعداد نسبت به سال قبل ۶۴ درصد کاهش یافته است.

۵-۵. ارزش بازار شرکتهای استان

در سال ۱۳۸۵ از ۲۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار شش شرکت در تابلوی اصلی، ۱۴ شرکت در تابلوی فرعی و دو شرکت اشتاد موتورز و شیرین دارو در تابلوی چهارم قرار داشته‌اند که در این مدت بیشترین درصد افزایش ارزش بازار مربوط به سهام شرکتهای قند پارس و شیمیایی سینا و بیشترین درصد کاهش مربوط به سهام شرکت صنایع شیمیایی فارس و سیمان داراب بوده است. بررسی مقایسه‌ای اطلاعات مالی شرکتهای استان نشان‌دهنده کاهش ۴۵۵۹ میلیارد ریالی ارزش بازار این شرکتهای نسبت به مدت مشابه در سال قبل است. از ۲۱ شرکت موجود در سال ۱۳۸۴ نیز شش شرکت در تابلوی اصلی و ۱۵ شرکت در تابلوی فرعی بورس قرار داشته است. قیمت بازار این شرکتهای نسبت به سال ۱۳۸۳ حدود ۲۷۰۰ میلیارد ریال افزایش یافته که در این مدت ارزش بازار سهام شش شرکت افزایش یافته و ۱۳ شرکت با کاهش ارزش روبرو شده است. بیشترین درصد

۲۰ مجله اقتصادی سال هفتم شماره‌های ۶۵ و ۶۶

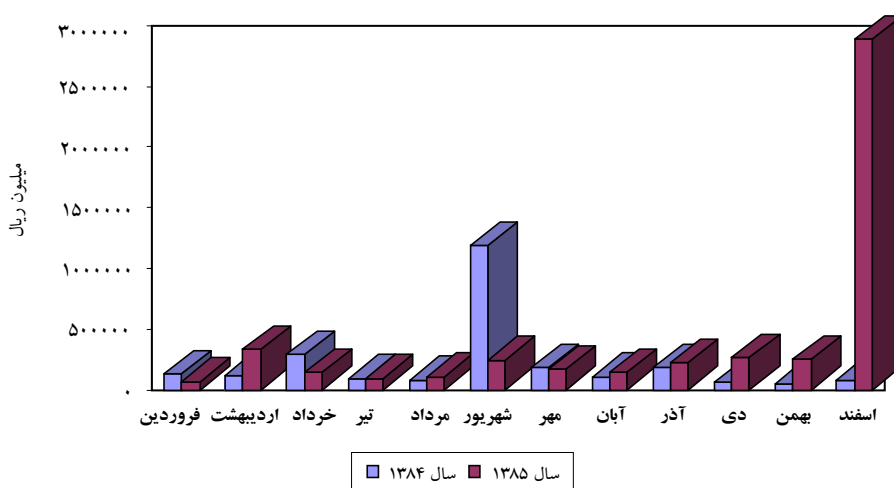
افزایش ارزش مربوط به سهام شرکت پشم شیشه ایران و بیشترین درصد کاهش ارزش بازار مربوط به سهام شرکت صنایع مخابرات راه دور بوده است.

جدول شماره ۱. عملکرد مقایسه‌ای بورس منطقه‌ای فارس در سالهای ۱۳۸۳-۱۳۸۵

تغییرات ۱۳۸۴-۱۳۸۵ (درصد)	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۰ ماهه ۳۸۳	واحد	شرح
۷۳/۴	۱۳۷۸۱۷۸۴	۷۹۴۹۲۰	۲۴۱۹۳۶	هزار سهم	تعداد سهام داد و ستد شده
۹۱/۵	۴۹۰۰۵۱۷	۲۵۵۸۴۶۸	۱۴۶۵۷۱۶	میلیون ریال	ارزش سهام داد و ستد شده
۹۵/۵	۲۰۵۰۴	۱۰۴۸۶	۶۹۱۳	میلیون ریال	متوسط ارزش خرید و فروش روزانه
۹	۶۵۵۲۱	۶۰۰۳۲	۵۵۷۹۹	نفر	تعداد خریداران
-۶۴	۱۶۷۵	۴۶۷۲	۵۶۱۳	کد	کدهای جدید
-۱۸	۱۸	۲۲	۱۷	شرکت	تعداد کارگزاران
-۵۸	۴۷۷	۱۱۳۹	-	میلیون ریال	سرنانه معاملات کارگزاران
-۲۰	۲۴	۳۰	-	درصد	سهم خرید از کل داد و ستد
۶۲	۲۰۰۰	۱۲۳۶	۲۲۲۲	نفر	کلاس آموزشی

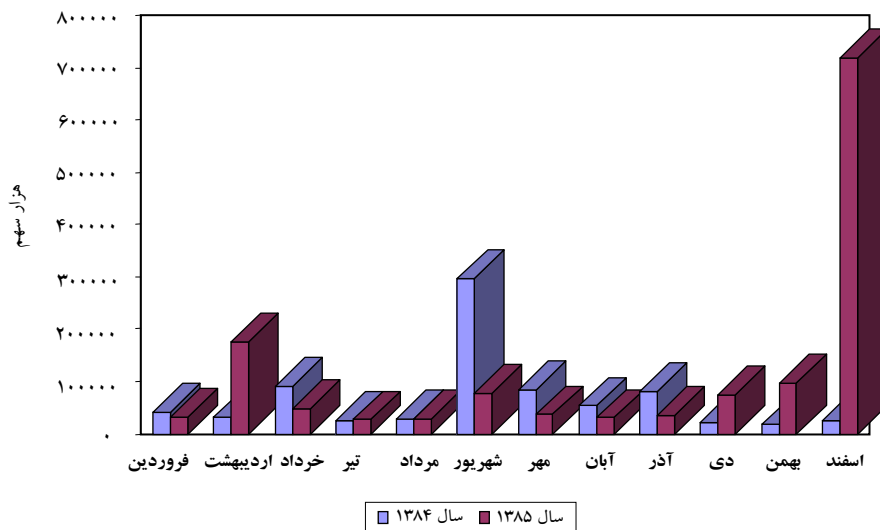
مأخذ: بورس منطقه‌ای فارس

نمودار ۱. ارزش مقایسه‌ای معاملات در سالهای ۱۳۸۵ و ۱۳۸۴

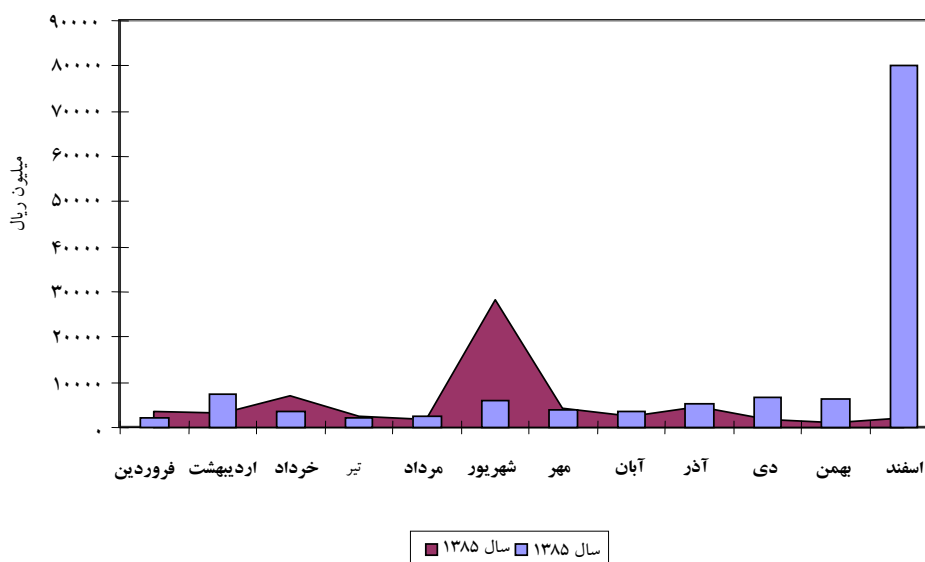

عملکرد بورس منطقه‌ای استان فارس ۲۱

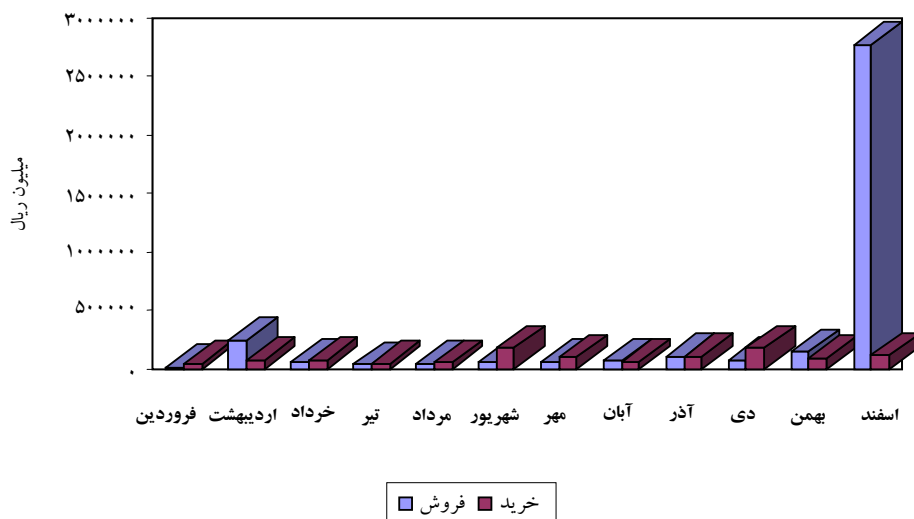
نمودار ۲. حجم مقایسه‌ای معاملات در سالهای ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵

نمودار ۳. متوسط معاملات روزانه بورس منطقه‌ای در سال ۱۳۸۵

نمودار ۴. مقایسه ارزش خرید و فروش سهم در بورس منطقه‌ای فارس در سال ۱۳۸۵

۶. شاخصهای بازار بورس منطقه‌ای فارس

شاخص قیمت و بازده نقدی به عنوان نماگر بازده کل سرمایه‌گذاری بر روی سهام با رشد ۱۴/۷ درصدی از ۲۶۸۵۰ واحد در سال ۱۳۸۴ به ۳۰۷۸۶ واحد در پایان سال ۱۳۸۵ افزایش یافته است. این بازده حاصل رشد ۳/۸۲ درصدی شاخص قیمت سهام و رشد ۱۰/۴۴ درصدی شاخص بازده نقدی در این دوره بوده است.

نسبت فعالیت ارزشی بورس به معنای ارزش اوراق بهادار داد و ستد شده به ارزش بازار نیز از ۲۲ درصد در سال ۱۳۸۴ به ۲۹ درصد در سال ۱۳۸۵ کاهش یافته است.

با توجه به نماگرهای مختلف، همچنین نرخ تورم ۱۷ درصدی استان در سال ۱۳۸۵ گرچه بازده کل سرمایه‌گذاری روی سهام، بازده قابل توجهی محسوب نمی‌شود، می‌توان آن را به عنوان یکی از بخشهای فراهم آورنده فرصت سرمایه‌گذاری در استان به حساب آورد.

آمار فعالیت بورس منطقه‌ای فارس نشان می‌دهد که در ماههای ابتدایی سال ۱۳۸۴ معیارهای عملکرد بورس با افزایش روبرو شده اما پس از آن به ویژه در نیمه دوم سال، شاخص کل بورس به طور ناگهانی سقوط کرد. البته ناپایداری بازار و کاهش شاخص قیمت پس از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری در تیرماه ۱۳۸۴ به عنوان یک عامل منفی اثرگذار بر نماگرهای بورس، کاملاً قابل پیش‌بینی بود. نسبت ارزش بازار سهام به محصول ناخالص داخلی که نشان‌دهنده جایگاه بورس

۲۳ عملکرد بورس منطقه‌ای استان فارس

منطقه‌ای در اقتصاد استان است نیز با رشد ۸۲ درصدی از ۱۱ درصد در سال ۱۳۸۴ به ۲۰ درصد در سال ۸۵ رسیده است که بهبود موقعیت بازار سرمایه در استان را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۲. شاخصهای بورس منطقه‌ای فارس در سالهای ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵

شرح	۱۳۸۴	۱۳۸۵	تغییرات (درصد)
شاخص بازده نقدی و قیمت	۲۶۸۵۰	۳۰۷۸۶	۱۴/۷
شاخص بازده نقدی	۴۶۹۲	۵۱۸۲	۱۰/۴
شاخص کل قیمت	۹۴۵۹	۹۸۲۱	۳/۸
شاخص صنعت	۷۴۲۷	۷۷۵۱	۴/۴

مأخذ: بورس منطقه‌ای فارس

جدول شماره ۳. شاخصهای عملکرد بورس منطقه‌ای فارس طی سالهای ۱۳۸۳-۱۳۸۵

شرح	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	درصد تغییرات (۱۳۸۴-۱۳۸۵)
ارزش سهام و حق تقدم داد و ستد شده (میلیارد ریال)	۱۴۶۶	۲۵۵۸	۴۹۰۰	۹۱/۵
ارزش بازار شرکتهای منطقه‌ای (میلیارد ریال)	۵۳۳۶	۷۸۷۶	۱۶۹۰۱	۲ برابر
نسبت فعالیت ارزشی (درصد)	۲۷	۳۲	۲۹	-۹/۴
نسبت ارزش بازار به GDP منطقه (درصد)	۸/۳	۱۱	۲۰	۸۲

مأخذ: بورس منطقه‌ای فارس، محاسبات تحقیق

* نسبت فعالیت ارزشی عبارت است از نسبت ارزش داد و ستد به ارزش بازار

۷. کارگزاران فعال در بورس منطقه‌ای فارس

در سال ۱۳۸۳ تعداد ۱۷ کارگزار فعال در تالار بورس منطقه‌ای فارس به انجام امور مربوط به داد و ستد سهام پرداختند. این تعداد در سال ۱۳۸۴ به ۲۲ کارگزار افزایش یافت. در سال ۱۳۸۵ نیز کل معاملات توسط ۱۸ کارگزار فعال مستقر در تالار شیراز انجام پذیرفت.

شرکت سرمایه‌گذاری استانی پیشتازان تمدن پارس و عمران فارس با کسب مجوز از سازمان بورس اوراق بهادار فعالیت خود را از سال ۱۳۸۵ آغاز کردند. شرکت سرمایه‌گذاری غدیر، بانک پارسیان، سایپا و توسعه و معادن روی به ترتیب بیشترین ارزش ریالی معاملات در سال ۱۳۸۵ را به خود اختصاص داده‌اند. شرکت کارگزاری بانک صادرات در سالهای ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ معاملات بزرگی بر روی سهام شرکت سرمایه‌گذاری غدیر انجام داده است به طوری که فقط در اسفند ماه ۱۳۸۵ این کارگزاری تعداد ۶۰۰ میلیون سهم (معادل ۱۱/۸۵ درصد) از سهام شرکت سرمایه‌گذاری غدیر را مورد معامله قرار داده است. ۴۲/۵ درصد از کل ارزش معاملات در سال ۱۳۸۴ و ۵۷/۷ درصد در سال ۱۳۸۵ توسط کارگزاری بانک صادرات انجام شده است. کمترین ارزش ریالی

۲۴ مجله اقتصادی سال هفتم شماره‌های ۶۵ و ۶۶

معاملات در سال ۱۳۸۴ مربوط به کارگزاری دنیای خیره و در سال ۱۳۸۵ مربوط به کارگزاری بانک سپه بوده است.

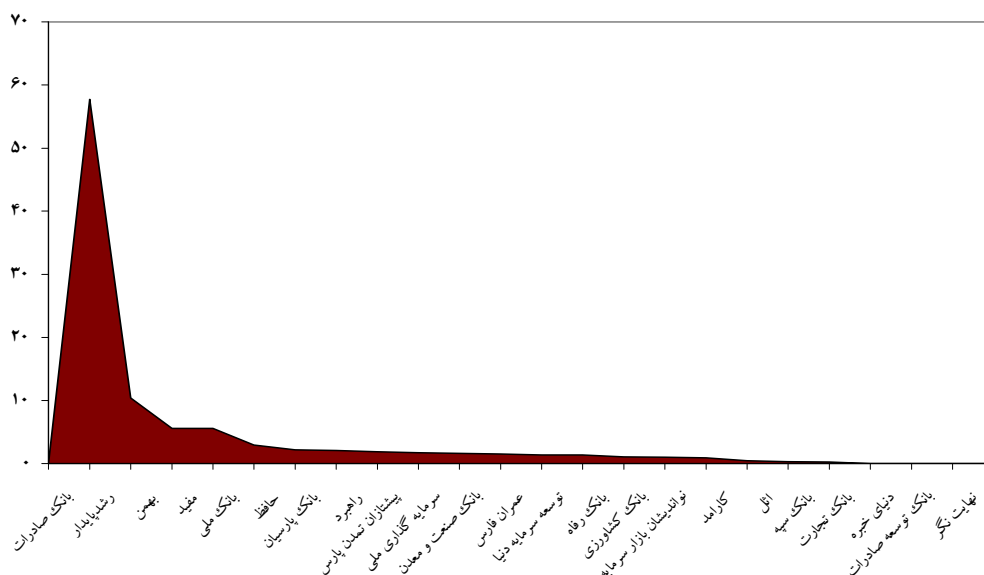
جدول شماره ۴. فعالیت کارگزاران بورس به تفکیک کارگزاران بانکی و غیربانکی

کارگزاران	تعداد		خرید		تغییرات		فروش		تغییرات (درصد)
	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۴	(درصد)	۱۳۸۵	۱۳۸۴		
غیربانکی	۱۳	۹	۸۷۰۸۹۶	۵۱۷۳۳۷	۶۸	۷۶۶۵۹۸	۴۴۵۱۳۶	۷۲	
بانکی	۹	۹	۲۸۹۵۲۰	۲۵۷۷۴۳	۱۲	۲۹۷۳۱۶۳	۱۳۳۸۲۵۲	۱۲۲	
جمع	۲۲	۱۸	۱۱۶۰۴۱۶	۷۷۵۰۸۰	۵۰	۳۷۳۹۷۶۱	۱۷۸۳۳۸۸	۱۱۰	

مأخذ: بورس منطقه‌ای فارس - محاسبات تحقیق

در سال ۱۳۸۵ از مجموع ۱۸ کارگزار فعال در بورس منطقه‌ای فارس، ۹ کارگزار بانکی و نیمی دیگر غیر بانکی بوده‌اند که در این میان کارگزاران بانکی شش درصد از خرید و ۷۶ درصد از فروش سهام را به خود اختصاص داده‌اند.

نمودار ۵. سهم کارگزاران از ارزش خرید و فروش سهام در بورس منطقه‌ای فارس در سال ۱۳۸۵ (درصد)

جدول شماره ۵. آمار خرید و فروش کارگزاریهای بورس منطقه‌ای فارس در سال ۱۳۸۵

کارگزار	خرید		فروش		نسبت خرید به کل	
	ارزش (میلیون ریال)	حجم	ارزش (میلیون ریال)	حجم	سهم از کل (درصد)	نسبت خرید به کل
بانک صادرات	۱۹۲۹۶	۶۴۱۹۷۰۰	۲۸۰۹۶۸۲	۷۲۲۴۷۵۲۹۸	۵۷/۷	۰/۱
رشد پایدار	۱۹۵۰۳۸	۷۵۳۸۸۲۶۳	۳۱۴۳۷۹	۱۲۰۳۰۴۰۷۰	۱۰/۴	۰/۳۸
بهمن	۱۸۷۶۳۹	۴۴۱۶۱۴۵۶	۸۵۵۹۴	۱۷۸۰۴۳۶۰	۵/۶	۰/۶۹
مفید	۱۵۴۵۴۹	۳۶۷۲۲۷۲۶	۱۱۷۶۴۱	۳۱۴۱۸۱۶۳	۵/۶	۰/۵۷
بانک ملی	۶۳۱۲۳	۲۱۵۸۷۰۹۲	۸۱۱۹۱	۱۲۳۷۵۴۷۲	۲/۹	۰/۴۴
حافظ	۵۹۶۶۵	۱۷۶۱۰۳۷۵	۴۶۷۳۵	۱۱۳۷۳۵۰۸	۲/۲	۰/۵۶
بانک پارسیان	۹۸۳۰۰	۶۱۸۷۹۷۸۲	۴۴۴۱	۱۱۶۸۲۹۳	۲/۱	۰/۹۶
راهبرد	۴۷۱۷۴	۱۸۲۰۲۴۶۶	۴۵۷۸۸	۱۵۱۷۸۲۸۰	۱/۹	۰/۵۱
پیشنازان تمدن پارس	۴۵۰۴۶	۱۰۰۵۲۷۴۱	۴۰۷۸۳	۹۰۵۹۸۷۷	۱/۸	۰/۵۲
سرمایه گذاری ملی	۴۷۸۸۶	۱۱۵۰۲۲۴۵	۳۱۷۲۴	۷۴۶۳۶۹۵	۱/۶	۰/۶۰
بانک صنعت و معدن	۴۲۱۳۳	۱۲۲۹۹۶۰۰	۳۱۴۲۹	۸۴۴۳۴۴۰	۱/۵	۰/۵۷
عمران فارس	۳۹۹۳۷	۱۷۴۲۲۰۵۶	۲۶۲۸۸	۴۱۵۲۵۳۲	۱/۴	۰/۶۰
توسعه سرمایه دنیا	۳۶۰۵۲	۱۰۶۱۷۶۹۸	۲۹۷۳۳	۸۷۵۶۵۴۲	۱/۳	۰/۵۵
بانک رفاه	۲۸۷۹۷	۹۴۴۹۷۵۰	۲۲۱۶۳	۶۸۲۳۷۹۶	۱	۰/۵۷
بانک کشاورزی	۲۷۷۵۱	۱۱۱۶۴۳۸۹	۲۱۷۸۹	۸۱۵۷۷۵۳	۱	۰/۵۶
نواندیشان بازار سرمایه	۳۰۰۰۴	۷۴۵۱۳۵۸	۱۶۱۳۰	۳۸۵۶۶۹۲	۰/۹	۰/۶۵
کارآمد	۱۶۳۶۸	۶۱۵۵۶۵۳	۷۶۴۲	۲۹۹۲۶۰۹	۰/۵	۰/۶۸
اثل	۱۱۵۳۸	۳۹۱۱۶۱۴	۴۱۶۱	۱۳۲۰۸۸۳	۰/۳	۰/۷۳
بانک سپه	۱۰۱۲۰	۲۷۳۲۷۲۸	۲۴۶۸	۹۲۵۰۵۸	۰/۳	۰/۸۰
بانک تجارت	-
دنیای خبره	-
بانک توسعه صادرات	-
نهایت نگر	-
جمع کل	۱۱۶۰۴۱۶	۳۸۴۷۳۱۶۹۲	۳۷۳۹۷۶۱	۹۹۴۰۵۰۳۲۱	۴۹۰۰۱۷۸	۰/۲۴

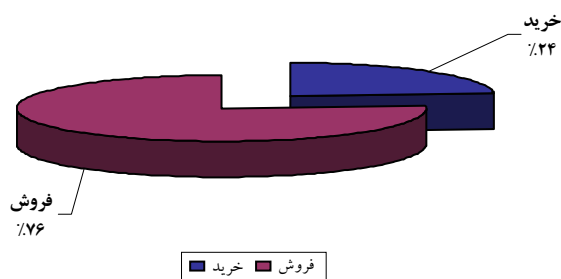
مأخذ: بورس منطقه‌ای فارس

جدول شماره ۶ آمار مقایسه‌ای خرید و فروش کارگزاریهای بورس منطقه‌ای فارس (۱۳۸۴-۱۳۸۵)

کارگزار	خرید و فروش در سال ۱۳۸۴			خرید و فروش در سال ۱۳۸۵		
	ارزش (میلیون ریال)	سهم از کل (درصد)	حجم	ارزش (میلیون ریال)	سهم از کل (درصد)	حجم
بانک صادرات	۱۰۸۶۸۴۰	۴۲/۵	۲۶۳۶۵۸۳۰۶	۲۸۲۸۹۷۸	۳۳/۲	۷۲۸۸۹۴۹۹۸
رشد پایدار	۱۴۹۸	۰/۱	۶۶۰۵۴۰	۵۰۹۴۱۷	۰/۱	۱۹۵۶۹۲۳۳۳
بهمن	۲۰۹۹۴۲	۸/۲	۱۱۴۲۷۶۱۲۹	۲۷۳۲۳۳	۱۴/۴	۶۱۹۶۵۸۱۶
مشید	۱۸۲۵۱۸	۷/۱	۵۴۰۷۳۰۶۹	۲۷۲۱۹۰	۶/۸	۶۸۱۴۰۸۸۹
بانک ملی	۲۳۷۵۴	۰/۹	۱۰۶۶۶۷۱۲	۱۴۴۳۱۴	۱/۳	۳۳۹۶۲۵۶۴
حافظ	۸۱۵۹۹	۳/۲	۲۴۸۴۰۴۵۶	۱۰۶۴۰۰	۳/۱	۲۸۹۸۳۸۸۳
بانک پارسیان	۴۹۹۹۸	۲	۳۰۲۴۸۹۳۹	۱۰۲۷۴۲	۳/۸	۶۳۰۴۸۰۷۵
راهبرد	۱۹۴۹۸۱	۷/۶	۵۶۱۳۳۵۴۹	۹۲۹۶۲	۷/۱	۳۳۳۸۰۷۴۶
پیش‌تازان تمدن پارس	۲۲	۰	۵۰۰۰	۸۵۸۳۰	۰	۱۹۱۱۱۲۶۱۸
سرمایه‌گذاری ملی	۸۷۵۲۰	۳/۴	۱۵۴۸۷۲۳۷	۷۹۶۱۰	۱/۹	۱۸۹۶۵۹۴۰
بانک صنعت و معدن	۱۶۸۵۲۲	۶/۶	۷۴۷۹۷۷۲۳	۷۳۵۶۲	۹/۴	۲۰۷۴۳۰۴۰
عمران فارس	۰	۰	۰	۶۶۲۲۵	۰	۲۱۵۷۴۵۸۸
توسعه سرمایه دنیا	۴۶۸۳۵	۱/۸	۱۵۵۱۸۴۴۴	۶۵۷۸۴	۲	۱۹۳۷۴۲۴۰
بانک رفاه	۶۶۲۸۸	۲/۶	۲۵۸۲۰۸۳۳	۵۰۹۶۰	۳/۲	۱۶۲۷۳۵۴۶
بانک کشاورزی	۷۴۵۵۱	۲/۹	۲۱۸۸۱۳۹۶	۴۹۵۴۰	۲/۸	۱۹۳۲۲۱۴۲
نواندیشان بازار سرمایه	۵۳۲۴۵	۲/۱	۱۴۱۸۰۸۷۴	۴۶۱۳۴	۱/۸	۱۱۳۰۸۰۵۰
کارآمد	۲۹۶۲۲	۱/۲	۱۰۴۲۵۷۶۹	۲۴۰۱۰	۱/۳	۹۱۴۸۲۶۲
اثل	۵۱۳۰	۰/۲	۱۹۹۷۴۰۴	۱۵۶۹۹	۰/۳	۵۲۳۲۴۹۷
بانک سپه	۸۰۴۶۰	۳/۱	۲۷۵۲۲۶۶۱	۱۲۵۸۸	۳/۵	۳۶۵۷۷۸۶
بانک تجارت	۳۲۲۴۰	۱/۳	۱۱۵۱۴۸۱۱	۰	۱/۴	۰
دنیای خیره	۷۴۰	۰	۵۹۰۵۷۷	۰	۰/۱	۰
بانک توسعه صادرات	۱۳۳۴۵	۰/۵	۴۲۶۸۴۲۴	۰	۰/۵	۰
نهایت نگر	۶۸۸۲۱	۲/۷	۱۶۳۵۰۷۳۲	۰	۲/۱	۰
جمع کل	۲۵۵۸۴۷۱	۱۰۰	۷۹۴۹۱۹۵۸۵	۴۹۰۰۱۷۸	۱۰۰	۱۳۷۸۷۸۲۰۱۳

مأخذ: بورس منطقه‌ای فارس

نمودار ۶. نسبت ارزش خرید و فروش در سال ۱۳۸۵

منابع

الف) فارسی

ایزدی، حسن (۱۳۸۳)، *اصول و فنون تشکیل سبد سهام*، تهران، انتشارات مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران.

بورس منطقه‌ای فارس، "گزارشات بورس منطقه‌ای فارس در سالهای ۱۳۸۶-۱۳۸۳".
ترابی، تقی (۱۳۶۸)، "مروری بر وضعیت بازار بورس اوراق بهادار"، تهران، وزارت اقتصاد و دارایی، معاونت امور اقتصادی و دفتر اقتصاد کلان.

ب) سایتها

www.sena.ir

پایگاه اطلاع‌رسانی بازار سرمایه ایران

www.fars.ir

پورتال استان فارس

[http/207,176,216,190](http://207,176,216,190)

سایت اینترنتی مدیریت، پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی

www.irbourse.com

سایت بورس اوراق بهادار تهران

